

Průběh vzdělávání je silně ovlivňován schopností učitele stanovit záměry učení tak, aby byly žákům dobře srozumitelné, stejně jako dobře organizovat vyučovací hodinu, ve které převládá příjemná pracovní atmosféra. Ve srovnání s hodinami dalších předmětů se učitelům přírodovědných předmětů dařilo formulovat žákům srozumitelný cíl hodiny lépe, přesto zůstává kolem 30 % vyučovacích hodin přírodovědných předmětů, v nichž záměry učení nebyly žákům dobře vysvětleny (viz tabulka č. 6). Je tedy zřejmé, že existuje nemalý prostor pro zlepšení přípravy vzdělávacích záměrů hodiny ze strany učitele, a to rovněž v kontextu pozitivní vazby mezi schopnostmi učitele formulovat záměry učení a dobře organizovat realizaci vyučovací hodiny. Formulace cílů vyučovací hodiny přírodovědných předmětů typicky vycházela z očekávaných znalostí a dovedností podle ŠVP, jen omezenou roli hrála formulace cílů ve vazbě na očekávané znalosti pro zvládnutí maturitní či jiné kvalifikační zkoušky.

Významné rezervy je možné pozorovat také v oblasti organizace vyučovací hodiny přírodovědných předmětů, neboť značný podíl hospitovaných hodin nebyl organizačně dobře promyšlený (např. návaznost jednotlivých částí hodiny, vhodnost využití učebních pomůcek), což se negativně projevilo také v jejich plynulosti a jednotvárnosti (viz tabulka č. 6). Horší situace v tomto ohledu panovala na středních odborných školách při výuce v maturitních i nematuritních oborech než na 2. stupni základních škol a na gymnáziích, přičemž v prvních dvou uváděných skupinách škol je také možné setkat se s vyšší pravděpodobností s málo motivovanými žáky. Kvalita atmosféry vyučovacích hodin přírodovědných předmětů odpovídala situaci dalších předmětů, výjimkou však byla o něco horší atmosféra hodin přírodovědných předmětů nematuritních oborů středních škol (viz tabulka č. 6). Horší charakteristiky průběhu vzdělávání přírodovědných předmětů nematuritních oborů středních škol bohužel nevytváří potřebné podmínky pro snižování typicky nižší úrovně přírodovědné gramotnosti žáků těchto oborů při jejich vstupu do středního vzdělávání.

Pouze v necelé třetině navštívených hodin výuky přírodovědných předmětů na 2. stupni základních škol¹² byla zaznamenána velmi podnětná pracovní atmosféra. Vyhodnocení přitom silně ukázalo na pozitivní vliv metodické rozmanitosti realizace vyučovací hodiny na vysokou podnětnost pracovní atmosféry. Vliv dalších faktorů (např. hospitovaný předmět, počet žáků ve třídě) byl méně významný, o něco častěji se velmi podnětná pracovní atmosféra vyskytla ve spojení s využitím digitálních technologií ve výuce, respektive s využitím problémové výuky, žákovských experimentů a více individualizované výuky.

12 Hospitace tematické inspekční činnosti.